Свого не цурайтесь... І чужому научайтесь. Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюз: 435-8740 — Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 2-го ГРУДНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 2, 1966 No. 223. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 1-го грудня, 1966

В АМЕРИЦІ

ГЕНЕРАЛ ШРІВЕР ТВЕРДИТЬ, що ЗДА не сміють легковажити можливости совєтської атаки з космічних просторів за допомогою далекосяжних бомбовиків. Генерал летунства Бернард Шрівер, який тепер вже на емеритурі, говорив і про те, що СССР зможе загрожувати Америці із космосу, бо він перший випродукував кружляння сателіта довкола Землі і тепер постійно старається про те, щоб опанувати Космос. „Ми повинні старатися про те, щоб бути першими в Космосі" — казав генерал Шрівер в дискусії, що її зорганізував Американський Аеронавтичний і Космічний Інститут. Летунство будує за 1.5 більйона дол. Летючу Ляборaторію, в якій астронавти могли б літати довкола Мемлі 45 днів та стежити за ворогом.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ — Конгрес Індустріяльних Організацій повідомляють, що в останніх трьох роках число їхніх членів збільшилося на один мільйон, а в давніших сімох роках воно зменшувалося. Тепер число АФП - КІО становить 13,500,000, а три роки тому воно виносило 12,400,000, що було найнижчим числом від 1955 року, коли то обидві організації об'єдналися. У фінансовому році 1966 АФП - КІО збільшилося на 244,000 членів. Ще вище збільшення було в роках 1965 і 1964. Враховані тут лише активні члени, а не ті, які страйкують.

РЕКРУТАЦІЙНИЙ УРЯД ЗМЕНШУЄ вимоги щодо умовин здібностей новобранців. Департамент Оборони повідомив, що знову зменшуються вимоги відносно умових здібностей покликуваних до військової служби новобранців. Згідно з цим розпорядженням має відбутися новий перегляд 2,400,000 тих юнаків, які при попередніх лікарських переглядах були визнані за нездібних до військової служби і дістали клясифікацію 1 - У. До військової служби можуть бути покликані ті всі юнаки, які закінчили середню школу (гай скул) і які з умових іспитів дістали принаймі 10. Давніше вимагали тестів з кваліфікацією найменше 16. Зменшено і вимоги тим, які не закінчили середньої школи.

ФЕДЕРАЛЬНИМ ПРАЦІВНИКАМ в дистрикті Колюмбія пропонують збільшити платні на 4.5 відсотка, хоч Уряд уважає, що неінфляційне збільшення платні може становити найвище 3.2 відсотка. Це збільшення платні відноситься до робітників із „синіми ковнірцями", а не до умових робітників. Коли це станеться, тоді таке саме збільшення зможуть дістати й інші робітники, затруднені у федеральних агенціях. Також і робітничі спілки зможуть домагатися вищого збільшення заробітних платень, а не у висоті 3.2 відсотка, як рекомендував досі Уряд.

В ШІКАҐО ПОМЕРЛА д-р Аліція Масарикова, у віці 87-ох років, доньха першого президента Чехо - Словаччини Томи Масарика, і сестра Яна Масарика, міністра закордонних справ в повоєнним ческім уряді, який згинув в таємничий спосіб в Празі в 1948 році, коли комуністи перебрали владу в свої руки. Д-р Аліція Масарикова була головою Ческого Червоного Хреста від 1919-го до 1939-го року, коли Чехо - Словаччину зайняв був Гітлер. Від 1939 р. вона жила у ЗДА, де вона студіювала в 1911 - 1912 роках, і звідки походила її мати з роду Ґаррік. Вона довгі роки була секретаркою свого батька, коли він був президентом ЧСР.

У СВІТІ

ЙОРДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ГУССЕЙН ОСКАРЖИВ ОДВЕРТО Совєтський Союз у підсичуванні конфліктів на Середньому Сході та перестеріг Захід, що коли б Советам удалося наставити в країнах Середнього Сходу комуністичні режими й заволодіти його нафтовими джерелами, то це була б величезна загроза для всього вільного світу. Але в тому самому часі в Дамаску у Сирії і Каїро в Єгипті відбулися бурхливі протийорданські й просовєтські віча, з заповідями, що будуть знищені Ізраїль і монархія в Йорданії.

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ ВІДБУДЕТЬСЯ в найближчому часі новий штучний атомовий вибух — заповів речник Державного Департаменту Роберт Мек-Клоскі. Цей вибух має знову відбутися в Лоп Нор в провінції Сінкіянг, на китайських атомово-досвідних полях. Попередні три вибухи відбулися 16 жовтня 1964, 14 травня 1965 і 26 жовтня 1966. Звертають увагу на швидкість, з якою Комуністичний Китай розбудовує свою атомову зброю.

В ІНДІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ОПОЗИЦІЯ ГОСТРО АТАКУВАЛА уряд Індіри Ганді та зокрема міністра харчових справ у зв'язку з пиняною доставою американського зерна без уваги на гостру харчову кризу в Індії. Комуністи й ліві соціялісти закидали урядові, що індійський уряд приймає якісь політичні передумови американської харчової допомоги, але міністр харчів Чідабарам Субраманіям заявив, що ЗДА ставлять єдину вимогу — збільшування харчової продукції в Індії.

В МАЛІЙ МУРИНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ БУРУНДІ ПЕРЕВЕДЕНО ПЕРЕВОРОТ, при чому 27-річний прем'єр Мішель Мікомберо, який був одночасно військовим міністром і командантом 800-членної „армії", проголосив скасування тамошньої монархії і сам себе призначив на першого президента бурундійської республіки. 19-річний король Мтаре був якраз на святкуванні перших роковин влади диктатора Мобуту в сусідньому Конґо. Бурунді має 10.744 кв. миль і три мільйони населення. Його чотири останні прем'єри згинули в атентатах або були розстріляні.

ФОРМАЛЬНИЙ ПРЕЗИДЕНТ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ ЛЮ ШАО-ЧІ ВТРАТИВ дальше на впливах. Знавці китайських відносин звертають увагу, що мін двома пейпінґських „достойників", які вислали деякі з довгими привітами альбанському диктаторові Енвер Годжі з нагоди роковин визволення Альбанії з-під гітлерівської окупації — не було прізвища Лію Шао-чі. Все ж, формально ніби він ще фігурує, як титулярний голова Комуністичного Китаю.

ЛЕОНІД БРЕЖНЄВ ЗАПЕРЕЧИВ, наче б цілю плянованого світового з'їзду компартій було виключення китайської компартії з міжнародного комуністичного руху. Промовляючи на конгресі мадярської комуністичної партії у Будапешті він назвав таке твердження „буржуазної преси" — „сутньою нісенітницею". Плянований з'їзд компартій світу — казав він — має „в дружній дискусії" „намітити спільну лінію на майбутнє". Румунські, альбанські, італійські, японські і різні інші комуністичні партії заявились проти такого з'їзду, знаючи, що він закінчиться розколом.

Орбітер 2 переслав на Землю найдокладніші світлини Місяця

Ню Йорк. — Крайова Аеронавтична і космічна Адміністрація опублікувала найдокладніші світлини поверхні Місяця в околиці кратера Коперника, зроблені з найменшої досі віддалі, бо тільки 28 миль. Кратер Коперник можна бачити з Землі за допомогою доброго бінокля. Цей кратер має 60 миль в діяметрі на своєму вершку і дві милі внизу. Ці світлини зробив Орбітер 2 23 листопада о год. 7.30 по полудні за східнім стандартним часом і автоматично ці фота були в космосі викликані та пізніше переслані на Землю. Д-р Мартин Дж. Светнік не може нахвалитися цими знімками і заявляє, що це є історичний момент в дослідах Місяця. „Вони причиняються до кращого пізнання Місяця та його виникнення і будови. Це світлини, що їх можна назвати фотами століття".

Передбачають бюджет в сумі $140 більйонів

Остін, Тексас. — Співробітники президента Джансона передбачають федеральний бюджет на найближчий фінансовий рік, який зачнеться 1-го липня 1967-го року, у висоті 140 більйонів дол. Ці самі урядовці оцінюють, що федеральні видатки в цьому фінансовому році, що закінчиться 30-го червня 1967, винесуть 127 до 130 більйонів. В цьому фінансовому році прибутки оцінюють на 117 більйонів, це значить, що цьогорічний дефіцит мав би винести понад 10 більйонів дол. Але, покищо, не знати, чи такий великий дефіцит спричинить збільшення прибуткових податків. Але у фінансових колах уважають, що збільшення податків буде конечне. З дотепрішньої практики виходить, що співробітники Президента передбачають дещо більший бюджет від тієї суми, яку в січні предкладає Президент Конґресові. У всіх попередніх роках президентури Джансона січневі передбачення висоти недобору у новому фінансовому році здійснювалися. Але цього року недобір має винести коло 14 більйонів більше, як його передбачали в січні. Причиною цього є велике збільшення витрат на війну у В'єтнамі. Вони спричинили, що дефіцит є на більше як 10 більйонів вищий. В січні видатки на оборону передбачали у висоті 57.2 більйона дол., з чого 10 більйонів дол. мали йти на війну у В'єтнамі, а тепер виходить, що на цю воєнну акцію треба видати в цьому фінансовому році 20 більйонів доларів, і тому оборонний бюджет збільшився до 67-ох більйонів. Лікарі виявили, що Президент має ячмінь на горішній лівій повіці, яку спричинив вітер і курява на його фармі. Він вже мав ячмені на повіках і давніше, і лікарі ним не турбуються. Президент урядує в державному будинку в Остіні, де йому влаштували тимчасовий Білий Дім, в якому він пробуватиме до 10-го січня, коли збереться 90-ий Конґрес на першу сесію.

Сен. Дадда вшанують на прийнятті Конференції Американців Центрально- і Східньоевропейського походження

Ню Йорк. — З УККА повідомляють, що в суботу 3 грудня ц.р. відбудеться в Ню Йорку в залях Клюбу Заморської Преси прийняття для відзначення десятиріччя з дня створення Конференції Американців Цетрально- і Східньоевропейського походження (КАСЦД). Під час цього прийняття буде проведене урочисте вручення пропам'ятної плякети сенаторові ЗДА з Коннектикату Томасові Дж. Даддові у признанні за його видатну працю для справи поневолених народів. Головним промовцем на прийнятті буде відомий американський коментатор і письменник Джан Чемберлен. Президент КАСЦД-у о. монс. Джан Балкунас говоритиме про досягнення цієї Конференції за десять років її діяльности. Під сучасну пору в склад Конференції входять представники дев'яти американських етнічних національних груп, в тому: Американської Болгарської Ліґи, Американської Угорської Федерації, Американської Латвійської Асоціяції, Американської Литовської Ради, Чехословацької Національної Ради в Америці, Естонського Національного Комітету у ЗДА, Польського Американського Конгресу, Румунського Національного Комітету та Українського Конгресового Комітету Америки. КАСЦД підтримує також справу визволення всіх інших поневолених Москвою не-російських народів СССР як також тих народів в Азії, що перебувають під комуністичним режимом.

В Боффало відбувся Студійний Семінар ТУСМ-у

Боффало (К. Р.). — В днях 24-27 листопада ц. р. відбувся тут в Українському Домі „Дніпро" Семінар Проблематики Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, в якому взяло участь 38 українських студентів з шести міст Америки. Відбувся семінар під керівництвом Тамари Дужої з Дітройту, міст - голови Централі ТУСМ-у при співпраці з Романом Куропасем з Філядельфії та Михайлом Михальським з Боффало. Наради в першому дні були присвячені адміністраційним, студентським і пресовим справам Товариства. Заторкнено також конечність розгортання товариського життя в усіх осередках ТУСМ.

В п'ятницю 24 листопада учасники семінара вислухали двох доповідей: д-ра Мик. Богатюка з Сиракюз про „Комунізм, соціялізм і націоналізм у світлі вчення Вселенської Церкви" та про „Сучасні економічні і торговельні взаємини між Сходом і Заходом". Цього ж самого дня д-р Богдан Романенчук з Філядельфії говорив про практичні аспекти ідеологічної діяльности Товариства на північно - американському континенті.

В суботу 26 листопада ред. Б. Вітошинський з Парижу виголосив доповідь про боротьбу українського студентства за українську державність і д-р З. Винницький про конечність мобілізації українських інтелектуальних ресурсів у вільному світі для боротьби за свободу. Цього самого дня д-р Нестор Процик з Боффало говорив про відповідальність української студентської молоді перед народом й історією. Цикл доповідей закінчено рефератом Конст. Савчука про де Голя, Францію і світову політику та доповіддю проф. Б. Романенчука про проблеми моралі у сучасному мистецтві. Всі учасники триденного семінара мешкали в Українському Домі „Дніпро", адміністрація якого влаштувала в суботу 26 листопада ц. р. студентський баль для зустрічі молоді з громадянством а в неділю 27 листопада прощальний сніданок. В семінарі брали участь також середношкільники.

У Західній Німеччині постав новий уряд Курта Кізінґера

Коаліційний уряд в Західній Німеччині очолюватиме після затяжної кризи, як канцлер, Курт Георг Кізінґер, речник Християнсько - Демократичної Партії. На фото: Кізінґер (зліва) в розмові з посадником Західнього Берліну Віллі Брандтом, провідником Соціял - Демократичної Партії, який буде віце-канцлером і міністром закордонних справ.

Бонн. — Західньо-німецький канцлер Людвік Ергард зголосив формально димісію на руки президента Гайнріха Любке, котрий прийняв димісію і доручив створення нового уряду Куртові Георгові Кізінґерові. Це була формальність, після того, як канцлер Людвік Ергард вже кругло місяць тому заявив готовість димісіонувати, коли його особа стане перешкодi створенню нового уряду, а провід Християнсько - демократичної партії доручив переводити переговори про нову міжпартійну коаліцію Кізінґерові. Переговори Кізінґера з партіями Вільних демократів, які спричинили кризу уряду, виступивши з коаліції яку мали з християнськими демократами, та з соціялдемократами, скінчилися створенням „великої коаліції" між християнськими та соціяльними демократами. Ця нова коаліція розпоряджатиме в нижчій палаті західньо-німецького парляменту, у 496-членному бундестаґу, 447 голосами. Людвік Ергард, який став був канцлером 16 жовтня 1963 після того, як Конрад Аденауер відійшов внаслідок старости — він має тепер 90 років, — виголосив 10-хвилинну прощальну промову через радіо-телевізію. Нова коаліція стала остаточно доконаним фактом, коли парляментарна група соціялістів затвердила її 126 голосами проти 53 при 8-ох, що стрималисы. У новому уряді християнські демократи матимуть 10 міністрів та соціялдемократи 9. Віцеканцлером і міністром закордонних справ є лідер соціялістів, Віллі Брандт, новим міністром військових справ став дотеперішній міністер закордонних справ д-р Ґергард Шредер. Не відомо ще, чи лідер баварської Християнсько-соціяльної Унії, що є відповідником Християнсько-демократичної партії, колишній міністер військових справ в уряді Аденауера Франц Йосиф Штравс стане міністром фінансів чи партійним лідером в парляменті.

У Тант залишиться генеральним секретарем Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — Після того, як Рада Безпеки Об'єднаних Націй звернулась до генерального секретаря ОН У Танта з закликом, щоб він погодився залишитись надалі на своєму становищі, У Тант погодився у принципі та заповів, що остаточну свою заяву в цій справі складе за день - два. 5-річний термін урядування У Танта вигас з початком листопада цього року, але він погодився був залишитись на становищі генерального секретаря до кінця цієї Генеральної Асамблеї, себто до 20 грудня ц. р. Він зрікся головно з двох причин: його повної невдачі в мировому посередництві у В'єтнамській війні та поганої фінансової ситуації Об'єднаних Націй внаслідок відмови СССР, Франції і кількох інших держав вирівняти своє велике задоволення. Совєтський віце - міністер закордонних справ Василій Кузнєцов букцім - то обіцяв недавно У Тантові, що СССР вплатить більшу квоту до каси ОН, а Різдвяне перемир'я у В'єтнамі нібито настроїло У Танта оптимістично, що він таки до заміщення. ЗДА, СССР і так звані невтральні держави одностайно підтримують дальшу кандидатуру У Танта з остраху, що коли він відійде, то настане нова криза з підшукуванням нового кандидата, на якого погодились би Захід і Совєти.

Британський прем'єр Вільсон заявився за „сильну Европу"

Лондон. — Британський прем'єр Гарольд Вільсон заявив у промові на бенкеті Англомовної Унії з нагоди 92-річних роковин з дня народин Вінстона Черчилля, що Британія повинна стати „наріжним каменем" сильної Европи, яка була б вільна від „американської економічної переваги". Цю промову коментатори вважають за тактичний маневр на адресу французького президента де Голля, дуже вразливого саме на тому пункті, щоб Европа не була підпорядкована американській „гегемонії". Виступ британського прем'єра став остаточним доказом, що соціялістичний уряд Гарольда Вільсона рішився старатися за приступлення до Европейської Економічної Спільноти (Спільного Господарського Ринку), куди Британії не вдалося ввійти внаслідок французького „вета" три роки тому. На тому самому бенкеті Аверел Гарриман заявив в імені Америки, що Америка завжди бажала собі з'єднану й політично та економічно сильну Европу і сподівається, що прийде час, коли можна буде переговорювати з Европою, як одностайною цілістю.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВЛАДИКА УПЦ В ЗДА ЄПИСКОП ОЛЕКСАНДЕР ПРИБУДЕ ДО САН ФРАНСІСКА

Сан Франсіско. — В неділю 4 грудня ц. р. сюди прибуде Владика Української Православної Церкви в ЗДА Преосв. єпископ Олександер. Цього ж дня Владика відправить архиєрейську Службу Божу, після якої буде спільне прийняття-обід приготовлений Сестрицтвом української православної парафії в цьому місті. Священики і миряни зустрічатимуть Владику в неділю о год. 10:30 ранку біля православної церкви св. Архистратига Михаїла при 345 сема вулиця.

ДОПОВІДЬ ПРО ЦЕРКВУ В МОДЕРНОМУ СВІТІ

Ню Йорк. — Заходом місцевого Відділу Українського Католицького Академічного Об'єднання „Обнова" відбудеться в неділю, дня 4. грудня цього року, о год. 1-ій пополудні, в домівці Українських Католицьких Ветеранів при 33 Схід 7-ма вулиця в Ню Йорку, друга з черги, доповідь із ряду запланованих Відділом п.н.: „Церква в модерному світі". Виголосить її о. д-р Володимир Ковалик, ЧСВВ. Широке зацікавлення викликала була також попередня доповідь цьогож прелегента на тему „Роля мирян у церкві", виголошена в неділю 13 листопада.

13-ТА ЗАГАЛЬНА ВИСТАВКА ОМУА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — В неділю 4 грудня ц. р. о год. 1 попол. буде відкрита в галерії Літературно - Мистецького Клюбу 13-та з черги загальна виставка образів Об'єднання мистців українців в Америці — разом близько сто творів 39-ох образотворчих мистців.

ПРОФ. Д. ГОРНЯТКЕВИЧ ГОВОРИТИМЕ В КЛЮБІ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ

Нюарк. — „Заходом місцевого Гуртка Приятелів Української Книжки відбудеться доповідь проф. Дам'яна Горняткевича : „Причинки до двох літературних ювілеїв" в четвер, дня 8-го грудня ц. р. о год. 7:30 веч. в домівці „Самопоміч" в Нюарку, 249 Стайвезант Аве."

В Едмонтоні в Канаді помер видатний діяч, д-р Михайло Росляк

Едмонтон, Альберта, Канада. — 26-го листопада ц. р. помер тут на 73 році життя після довгої і важкої недуги один із найвидатніших діячів з нової еміграції, д-р Михайло Рослян, колишній старшина Української Галицької Армії, колишній адвокат у Чорткові в Західній Україні і тоді організатор Чортківщини, як один із чолових діячів Української Радикальної Партії, але й близький співробітник та приятель лідера Національно-демократичної партії, чи пак УНДО на Чортківщині, д-ра Антона Горбачевського. На еміграції був першим головою і організатором Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії. Видана в цьому році „Пропам'ятна книга" Українського Народного Дому в Едмонтоні стверджує всебічну енергійну працю, яку покійний д-р Михайло Рослян, першорядний організатор, промовець і людина надзвичайно етична, культурна, побожна й товариська мила, вклав в українське життя в Едмонтоні та цілій провінції Альберті, прибувши туди 1948 р. Похорон відбувся 30 листопада з катедри святого Йосафата. Покійний залишив дружину, сина Ярослава й доньки Марійку (заміжню) та Роксоляну.

Члени делеґації УССР на Генеральну Асамблею ОН потверджують факт арештів в Україні

Ню Йорк. (Пролог) — Два українські совєтські поети Іван Драч і Дмитро Павличко, які прибули до ЗДА 20 вересня ц. р. в складі делеґації УССР на 21-шу Сесію Асамблеї Об'єднаних Націй, потвердили у своїх виступах на терені Ню Йорку поданий у повідомленні Прологу з 16 вересня ц. р. факт проведення в УССР арештів і судових процесів над діячами української культури.

Дня 24 вересня ц. р., під час виступу обох поетів на вечорі, влаштованому прогресивною Лігою Американських Українців, на запит Леона Толопка, редактора газети „Українські Вісті", чи відповідають правді повідомлення „націоналістичної" преси в ЗДА й Канаді про арешти й суди в Україні, Дмитро Павличко відповів, що арешти дійсно відбулися. Дмитро Павличко заявив тоді, що арештовано 23 особи за „антирадянську діяльність" і що між арештованими є також „Святослав Караванський — колишній гестапівський агент в Одесі".

Основніше про причини арештів в Україні говорив Іван Драч на літературному вечорі в Клюбі Круглого Стола, 11 листопада ц. р. Відповідаючи, після попереднього порозуміння з Дм. Павличком, на питання в справі арештів, Іван Драч заявив м. ін. таке:

„Це питання і відповідь на це питання дуже болюче для нас, для мене особисто. Тому, що серед імен арештованих людей — є мої друзі... Із тих людей, яких я знаю, власне ще зараз заарештований Богдан Горинь — львівський критик і мистецтвознавець, іванофранківський художник Панас Заливаха, брат Богдана Гориня — Михайло Горинь, психолог, і ще чимало людей, яких я не знаю особисто... Цих людей виставлять лише, як борців за справи української культури, української мови. Справа трошки складніша... Справа в тому, що у середовищі цих людей були люди зв'язані раніше із підпільними, націоналістичними організаціями, які були в Україні, зв'язані навіть з німецьким гестапо... Починалася навіть пряма пропаґанда проти нашої системи, проти нашого ладу, поширювалися, переднуковувались на машинці й розсилались та розвозились по Україні документи, де йшлося про характер нашої системи, про ворожість її до української культури, про те, що наша радянська влада, про той червоний фашизм, який панує у нас і т. д. Інша річ, що мені здається, що, може, радянська влада в Україні не настільки сильна була б для того, щоб можливо, не арештовувати їх, а зробити їм якийсь чисто громадський суд... Я гадаю, що власне в цей час, коли ми йдемо до 50-ліття радянської влади, того, щоб людям, які власне спричинилися до таких акцій найменшою мірою... як от — Богдан Горинь, Панас Заливаха, щоб вони були випущені в найближчий час..."

СВОБОДА SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Здоровий відрух в ОН

На сірому тлі безконечних промов, малої або й ніякої реальної вартости постанов Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй та їх численних органів з Радою Безпеки у проводі, за світлий момент треба вважати вислід голосування 29 листопада над справою прийняття комуністичного Китаю. Це вже 16-ий раз дебатовано над тією справою, і з кожним роком збільшувалось число прихильників допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй, при чому минулого року дійшло вже до того, що рівне число держав висловилось „за" і „проти" — 47:47. Те голосування тільки тому не вийшло на користь Пейпінґу, що перед тим кваліфіковано цю справу як „важливу", отже для дійсности ухвали треба було двох третіх голосів „за". Але й резолюцію про те, що це — „важлива справа", прийнято тоді більшістю тільки сімох голосів, 56:49. Отож була підстава побоюватися, що в 1965-му році востаннє перемогли З'єднані Держави, як лідер опозиції, яка не хоче допустити Пейпінґу до Об'єднаних Націй, і що в 1966 році китайські комуністи таки засядуть в скляному палаці над Східньою рікою у Ню Йорку.

Вислід вівтіркового голосування перевищив надії оптимістів, що більшість держав - членів Об'єднаних Націй таки не затратила почуття справедливости, політичного реалізму й здорового глузду, трьох передумов, без яких неможливо розв'язувати міжнародні проблеми. Цього року 66 держав голосували „за" американське внесення, що це — „важлива справа", і тільки 48 „проти" нього, а сім держав стрималися від голосування. Але не треба було й того застереження, бо цього року 57 держав, отже на 10 держав більше, як минулого року, висловилися „проти" прийняття комуністичного Китаю, а тільки 46 „за", при чому 17 стримались. Таким чином ще раз закрито двері Об'єднаних Націй перед китайськими комуністами.

На вислід цьогорічного голосування, куди гіршого для Пейпінґу, як воно було в минулому році, вплинули, безумовно, імперіялістична й ароґантська закордонна політика Пейпінґу, бешкети китайських „червоноґвардійців" під протекцією державно - партійних чинників і загострений совєтсько - китайський спір. Совєти з своїми сателітами голосували, очевидно, „за" допущення комуністичного Китаю, але робили це тільки задля „чистоти комуністичного сумління", знаючи наперед, що противники переможуть і будучи з такого стану вдоволеними: бо перетворення Об'єднаних Націй в трибуну лайок не тільки проти „американських імперіялістів", але й проти „совєтських ревізіоністів" напевно Москві не всміхалося.

Ця справа, очевидно, вирине ще раз у вересні 1967 року. І тепер знову деякі песимістичні коментатори заявляють, що це вже була остання американська перемога, бо, мовляв, наступного року за прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй голосуватимуть з-посеред вільних країн не тільки Франція, Японія та „невтральна" Індія, але й Канада, яка нібито стоїть на порозі його визнання, і навіть Італія. І що латиноамериканські країни поступляться перед демагогією своїх комуністів. Сам американський Уряд змінив уже своє первісне принципово неґативне становище і не виключає компромісу, за яким можна було б прийняти комуністичний Китай до ОН, з тим, щоб там залишився й надалі Вільний Китай з його осідком на Тайвані (Формозі). Це та концепція „двох Китаїв", яка мала б посилити дивогляд сучасного міжнародного світу з його „двома Німеччинами", „двома Кореями", „двома В'єтнамами". На щастя, „обидва Китаї" цю концепцію відкидають.

Прихильники допущення комуністичного Китаю до ОН арґументують, що ця організація не може бути „універсальною", коли не заступлено в ній 700 мільйонів китайців; що комуністичний режим в Китаї є „реальністю", якої не можна не визнавати; що без участи червоного Китаю неможливо перевести міжнародного роззброєння і розв'язати будь - яку азійську проблему. Всі ці арґументи репрезентують тільки так звану позірну, а не сутню логіку. Бо універсалізм Об'єднаних Націй не в її формальному членстві, а в ідеї та реальній силі здійснювати її. Комуністичний Китай в ОН не тільки не „укультурнився б", але затруїв би дорешти атмосферу в тій організації; з китайськими комуністами чи без них все одно міжнародне роззброєння є і буде фікцією. Прийняття комуністичного Китаю до ОН було б тільки скріпленням престижу насильницької влади панівної кліки в Пейпінґу і нагородою для неї за всі її злочини.

Д-р Володимир Галан

ПОРА ПОКАЗАТИ СВІТОВІ...

(Слово на Листопадовому Святі в Ню Йорку 6-го листопада 1966 року)

Першого листопада згадуємо велику добу в житті не тільки західньої вітки нашого народу, але й цілого українського народу. 1-го листопада 1918 року, по чотирилітній світовій війні, українські стрільці запасних австрійських полків зайняли столицю Західної України — Львів, проголосили в Галичині, Буковині та Прикарпатті українську владу і поклали основу до створення стотисячної Української Галицької Армії. Ця Армія склала в обороні суверенної української держави величезні жертви — життя і крови, а могили галицьких стрільців вкрили усю українську землю. Та, як каже стрілецька пісня — „встоятись не було сили".

Здається, прийшов час, щоб ми, згадуючи діла наших предків, здали собі справу з їх недостач і скерували наш розум і наші організаційні здібності в один бік — на допомогу нашому народові, щоб зайняв він належне йому місце в сім'ї вільних народів світу. Саме у цьому лежить історична місія нашої іміґрації в ЗДА, історична місія кожної нашої громади, кожного з нас.

Безумовно, було б легко сказати, що відповідальність за цю справу спадає на УККА, УНРаду, Церкви та військові організації. Почасти так воно і є, але коли згадаємо пророчі слова Франка: „кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть і за долю міліонів мусиш дати ти одвіт", то стане ясно, що та відповідальність спадає на кожного з нас. Тож від себе треба починати справу.

Ціль нашої еміґрації — допомогти у відбудові суверенної соборної української держави, в якій український нарід міг би розвивати свої господарські, наукові та культурні цінності, завершити те, що в 1917 і пізніших роках не увінчались успіхом.

Не треба бути великим мудрецем, щоб ствердити, що причиною наших невдач були не тільки так звані зовнішні обставини, але головною причиною наша власна непідготованість до державного життя.

Відбудова многомільйонової держави вимагає не тільки величезних культурних і організаційних сил, але в першу чергу людей, які кожної хвилини готові віддати своє життя в обороні її кордонів, могутньої фльоти і, в нових обставинах, летунства та атомової зброї.

В кожній організації, навіть малій, підставою є два чинники — праця і провід. Засадою в державному будівництві від непам'ятних часів була гармонійна організація праці і проводу.

Не треба наводити багатьох прикладів світової історії, але досить пригадати події останніх 50-ти років в Україні.

Коли постала самостійна українська держава, то червоні та білі москалі й поляки об'єднались усі разом проти України.

Коли большевикам вдалося захопити Україну, то згинули не тільки ті українські філософи, які голосили, що їх „з хлопа не скинуть", але й 7 мільйонів Богу духа винних людей. Вистріляли наших провідних людей — військових, державних, культурних діячів і Україна знову стала російською колонією — вже модерного типу. Бо коли за царизму були малороси і хохли, то тепер на Україні є ще й так звані „совєтські люди", які затратили почуття національної гордости, навіть почуття гідности людини.

Великим щастям для України є те, що збереглася здорова українська іміґрація в ЗДА, Канаді, в Австралії та Південній Америці, історичне завдання якої допомагати нашому народові в його боротьбі на рідних землях.

Американська еміґрація в 1917 році не здавала собі справи зі свого значення в державній відбудові. Ми проґавили цей момент і в 1945 році. Але ніяк не сміємо проґавити його в 1966 і 1967 роках.

Великий український народ має здібних, вишколених в державному керівництві людей — треба їх тільки злучити.

З гордістю можемо сьогодні сказати, що 1 листопада 1918 р. вдалось західній вітці нашого народу — може вперше — успішно злучити ці два важливі державні первні — народ та його провід і створити стотисячну армію. Ця армія не тільки боронила Західню Україну — вона пішла на оборону соборної України і спільно з Дійовою Армією Великої України здобула 31 серпня 1919 року столицю України — Київ.

Та зараз після того нашим ворогам вдалось розбити нашу єдність — і знову почалась війна — вже не з ворогом, але брата з братом.

І ця братовбивча війна триває донині, доказом чого був IX Конґрес Українців в Ню Йорку.

Сказав якийсь учений, що коли десять поважних людей дискутують над розвитком світових питань, то напевно за десять років вибухне революція, яка їхні думки переведе в життя.

Ідея 1-го Листопада — це єдність проводу і мас народу. І коли ми хочемо цю велику ідею зреалізувати — започаткуймо теж революцію жаданням до наших провідників — об'єднатись в одну організацію у ЗДА і в найкоротшім часі скликати всесвітній конґрес вільних українців.

Час і пора показати світові, що ми самі здібні вирішувати всі питання, зв'язані з державним життям України — так, як вирішили ми це 1-го листопада 1918 р.

Об'єднаймося — зі зброєю в руках!

Мих. Килимний

ПРИВИД СТАЛІНА В СССР

Куритиба. — Отак, один за одним, як з повного мішка, посипалися автори з похвалами та славослов'ям уже давненько таки померлій особі Сталіна. Діялось те напередодні і в часі святкувань 49-их роковин так званої жовтневої революції.

Брежнєв приїхав до Тбілісі нагороджувати Грузію черговою московською бляшанкою і з цієї нагоди проріk: „Грузинський народ дав великого архітекта революції — Сталіна". З місця завважуємо: на Брежнєва, як інженера, цей вислів неграмотний. Революція чинник не будуючий, а руйнуючий, недарма, коли бальшевики її проводили, то на повне горло співали: „Ми старий мір разрушім до основанья"...

На диво, затягнув оду Сталінові й маршал Жуков. А його ж „батько народів" при кожній нагоді принижував та відсував у тінь. Навіть затушкував ролю цього маршала в останній світовій війні, приписуючи всі перемоги в ній собі. Тепер Жуков хоче довести, що Сталін таки трохи тямив у воєнній штуці, мовляв, обходився без глобуса, як то твердив Хрущов. На прикладі Жукова можна погодитися з приповідкою, що за одного битого двох небитих дають.

Затягнув старечим голосом на честь Сталіна і маршал Будьонний. Ну, цей зрозуміло, чому так робить. В останній війні він показав себе цілковитим невдахою на Південно - Західньому фронті і сам тоді на хуторі Високому, біля Пирятина, мало не попав у полон до німців. Врятував його Сталін, приславши по маршала спеціяльного літака.

Тепер зрозуміло, що перші реверанси у бік Сталіна, що їх зробив ще раніше маршал Конєв, не були ним самим задумані й здійснені. Напевно ще від XXIII з'їзду КПСС, на якому декому кортіло частково реґабілітувати Сталіна, гурт вільних і невільних сталінців старанно добиралось.

Присутність серед новоявлених сталінців Брежнєва вказує на те, що не самі військовики витягають Сталіна з болота, куди його посмертно скинув Хрущов.

Кажуть, що вслід за виступами маршалів відбувся виступ балерини Марії Плісецької, яка з 27-ма іншими особами підписала звернення до XXIII з'їзду КПСС проти намагань реґабілітувати Сталіна навіть частково. Тож Плісецьку згадують тепер як героїню, чия популярність перевершила славу не то „передовиків соціялістичної промисловости", а й космонавта Валентини Терешкової.

Кажуть також, що вибілювання Сталіна насторожило країни - сателіти, особливо Польщу, як і комуністичні партії Заходу. Принаймні, той же Брежнєв, перебуваючи в Болгарії, не згадував імени Сталіна, а натомість зайнявся монтуванням протикитайського бльоку.

Однак, після виступів Конєва, Жукова, Будьонного привид Сталіна, що досі блукав по СССР, знайшов собі певний осідок у тій же таки Москві.

Спроби часткової реґабілітації Сталіна подиктовані двома причинами.

Молоде покоління, в тому числі й молоді совєтські ляйтенанти, ні з книжок, ні з лекцій не можуть довідатися правди про минулу війну. Одні бо джерела понад усяку міру вивищують Сталіна як полководця, інші вважають його цілковитою нікчемою. На цьому ґрунті доходить до парадоксів. В одному літературному совєтському творі, наприклад, онук просить діда: „Розкажи, дідуню, як відбувалися сталінґрадські бої. Ти ж герой Сталінґраду". На це дід відповідає: „Ніякого Сталінґраду нема, отже й боїв за нього і героїв його не могло бути".

Причина друга: витягти з китайської протисовєтської зброї ім'я Сталіна, зневтралізувати його в розходженнях та суперечках з Пейпінґом. Останнім часом Москва намагається звузити пропаґандивний арсенал червоних китайців до самого лише „мислення Мао Тсе - тунґа".

Але ні в одному, ні в другому випадку Москва користи не матиме. Правдиво висвітлювати в літературі другу світову війну ніхто в СССР не наважиться, бо завжди треба оглядатися на партійні доктрини і вказівки з цього приводу, які досі не устален. Пригадаємо „Історію громадянської війни", яку в світлі тодішніх існуючих партійних настанов написали й видали російською мовою. Заходилися до перекладу її на мову українську, дібрали перекладачів та редакційну колеґію на чолі з П. Колісниченком. Ледве встигли взятися за переклад, а в Москві Єжов одним махом прибрав усіх тих, хто мав якісь стосунки до видання її російською мовою, бо... змінились напрямні партії. В Україні потерпів тоді тільки один П. Колісниченко. Тож „Історії громадянської війни" і досі нема, як нема історії КПУ, історії революційного руху в Україні, а всі інші історії мають лише тимчасовий характер, їх час від часу змінюють, переробляють, пишуть наново. Комуністична бо партія Совєтського Союзу позбавлена найменшого почуття об'єктивности.

Культ особи Мао Тсе-тунґа має дуже багато спільного з культом особи Сталіна. Червоним китайцям вигідно посилатися на Сталіна і тим завдавати найдошкульніших ударів сучасним кремлівським керівникам. Поза всяким сумнівом, у Пейпінґу не відкинуть Сталіна, хоч маоїзм має свою власну мету і власне спрямування.

Часткове вибілювання Сталіна, що його тепер провадить Москва, є тільки півзахід, паліятив, що, зрештою, нічого не дає. А чи поважаться в Москві на дальші кроки в цій справі?

Можливо, декому, особливо Брежнєву, привабливою видається перспектива сісти на сталінський трон. Але така перспектива зовсім не всміхається всім іншим. Відновити культ особи, це значить відновити поліційний терор, масові чистки, безвідмовну підлеглість Москві всіх комуністичних партій та інші неподобства. Такий зворот у сучасній московській політиці неможливий.

Але тут виринає інша справа. Коли дороги назад до сталінізму закриті, то нема також доріг ні до чого нового. Ось у цьому й полягає причина, чому Брежнєв і дехто з ним хапаються за мертвого Сталіна. Їм потрібні бодай якісь політичні шати, щоб виступати перед масами, перед світом. Є Маркс, Енґельс, Ленін, а далі... Сталін та Хрущов. Сучасне московське керівництво занадто мале, щоб унапрямлювати „будову комунізму", тому й латає воно діряві штани Хрущова струхлявілим шматтям Сталіна. І це на 50-му році „великої жовтневої революції"! До якої ж ідейної порожнечі дійшли у Кремлі!

СУЦІЛЬНИМ ФРОНТОМ

Нещодавно ми мали змогу читати в пресі про становище національних груп в Америці, духово пов'язаних з країнами центральної та східньої Европи, до так званих культурних контактів. Маємо передусім на думці поляків і мадярів. З преси виходить, що ця проблема хвилює не тільки нас.

Отже, Конґрес Польонії Канади схвалив резолюції, в яких між іншим визначив своє становище супроти комуністичного режиму в Польщі. В цих резолюціях читаємо:

— Конґрес Польонії не може в будь - якій справі входити в зв'язки з жадною комуністичною організацією чи з організацією, яка співпрацює з комуністичним режимом у Польщі.

— До керівництва конґресових організацій не можуть входити комуністи, ані особи, які підтримують комуністичний варшавський уряд.

— Організації Конґресу Польонії не можуть приймати у себе представників комуністичного режиму, ані брати участь в прийняттях з участю цих представників.

Учасники мадярського повстання 1956 року, зорганізовані у Федераціях Мадярських Борців за Волю, очолюваних світовим об'єднанням, найбільш вітальна мадярська група, відкидають будь - які форми контакту з комуно - квіслінґівським режимом у Будапешті. Святкування десятиріччя мадярської протикомуністичної революції відбувалися під кличем цілковитого бойкоту цього режиму і його промосковського наставлення.

Мадярська група в ЗДА, яку з особливими зусиллями намагалися пенетрувати комуністи, ще в 1964 році прийняла резолюцію, в якій рішуче виступила проти будьяких культурних контактів з представниками комуністичного режиму в своїй країні. В тій резолюції говориться, що Федерація Мадярських Борців за Волю не вірить у будову жадних „мостів дружби" із комуністичним світом і категорично противиться будь - якій співпраці із тим сателітним режимом. Цю постанову згодом підтверджено, і вона залишається як зобов'язуюча для мадярської групи в ЗДА.

Литовці, латиші та естонці, доля яких така сама, як і наша, бо їхні країни обернула Москва на адміністраційні райони совєтської імперії під назвою союзних республік, також у переважаючій більшості проти будь - яких взаємин і контактів з комуністичними режимами своїх країн або висланцями цих режимів.

Як відомо, таке саме становище зайняв і наш Український Конґресовий Комітет, найвищий орган українсько - американської громади.

М. Ч.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО МОВУ „СВОБОДИ"

Цілком підтримую п. Олександра Скопа в його листі „Про Свободу", надрукованому в часописі „Свобода", число 216 з 19-го листопада ц. р.

В українській мові не повинно бути латинських або польських слів та виразів, замість відповідних їм українських, наприклад: конвенція, екзекутива, верифікація, суспенза, бальот, резиґнація, льоси, квестіонарі і т. д., що їх не лише наддніпрянці, а й західні українці не всі розуміють.

Часопис „Свобода" можна читати не інакше, як зі словником, та й то не все можна зрозуміти. Але де того словника взяти?

В часописі мова повинна бути правильна, чиста українська, бо з нього молодь вчиться правильно читати й писати, а головне — говорити.

Іван Павлів

Ст. Пол,, Мінн.

ДО ЗВІТУ З IX КОНҐРЕСУ

У „Свободі" з 11 жовтня ц. р. вміщено справоздання з IX Конґресу Американських Українців, де на стор. 3-ій під поз. 66 сказано: „Проф. Ст. Віхар (Дітройт) стверджує, що в каталозі Конґресової бібліотеки від 1961 року не згадується про „Український Квартальник".

Заявляю, що цього твердження я ніколи не підносив. Я критикував редаґування „Бюлетеню" і „Квартальника", видаваних УККА в англійській мові, і покликався на англомовну наукову літературу, яка не користала з пропаґандивних статтей „Квартальника".

Степан Віхар

Дітройт

Я ДО ТЕБЕ ІДУ

Я до тебе іду.
А вітер мені назустріч,
За волосся, за руки хапає,
Не пускає мене, умовляє:
Ну, куди ти? вернися.
Буде горе, вернися.
Будуть сльози, вернися.
Буде біль, схаменись.
Я до тебе іду.
А мені світлофори червоним
Так тривожно сиґналять,
Зупинитись велять,
не пускають:
— Ой, куди ти? Вернися.
Буде горе, вернися.
Будуть сльози, вернися.
Буде біль, схаменись.
Я до тебе іду
Хай там горе — іду.
Хай там сльози — іду!
Хай там біль — я іду!
Все одно я іду!
Я до тебе іду.
Чуєш?!

ГАЛИНА ГОРДАСЕВИЧ

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(126)

Наприкінці того ж року зорганізувалася третя політична партія українська, побіч радикалів і соціялістів — це Українська Національно-Демократична партія. До неї пристали деякі радикали, між ними і такий визначний політик, як Іван Франко, а також професор Михайло Грушевський, який до того часу не належав до жадної партії. Згаданий Кирилюк пише, що від „Радикальної партії відкололося праве крило, й, об'єднавшись з „народовцями", утворило Національно-Демократичну партію. Тут І. Франко зробив помилковий крок, увійшовши на певний час до її складу (ст. 136).

Франко писав у листі до редакції „Громадського Голосу", що „Радикальна партія не була всенародна партія". М. Лозинський пише, що приступлення Франка до Національно-Демократичної партії „зробило велике враження, як у Радикальній партії, котра втратила свого найвизначнішого творця і провідника, так і серед загалу поступової інтеліґенції, яка досі вагалася між опозиційними народовцями й радикалами, і тепер потягнула масою в нову партію, бачачи в ній такі авторитети, як Франко та Грушевський" (ст. 30).

М. Лозинський — це наочний свідок тих часів. Він пише, що Франко взявся спершу до пильної праці для нової партії: „написав кілька програмових статтей у „Ділі" й широке пояснення партійної програми у „Свободі", в якій помістив також інші політичні статті" (ст. 30).

М. Мочульський вірно оцінює причини, чому Франко вийшов із Радикальної партії. Ця партія мала в собі різнородні один одному ворожі елементи. „Побіч драгоманівців — Павлика й Трильовського стояли націоналісти (Вячеслав Будзиновський), соціялісти (посол д-р Роман Яросевич) і опортуністи (д-р Окуневський). Роман Яросевич, Михайло Новаківський і Семен Вітик ще в травні 1899 р. перейшли були до соціялістів-демократів. Човен радикалів плив, куди хотів — без весла й керми . . .

І от підо впливом всеукраїнської ідеї повстала й ідея сполуки роз'єднаних політичних сил галицьких українців. Хотілося дати політичній програмі такі широкі рамці, щоб вона могла притягнути до себе всі й найбільше ліві галицько-українські елементи, що змагаються за одну мету — здобути українському народові „культурну, економічну й політичну самостійність" та створити „одноцільний національний організм" (За сто літ, книга третя, Київ, 1928, ст. 242).

Ми наводимо інформації про тодішнє партійне життя в Галичині, бо вони потверджують оту правду, що ми вже не раз її підкреслювали при оцінці діяльности Франка та його творчости, що автор „Каменярів" і „Не пора, не пора" — це борець за національне й соціяльне визволення українського народу. Нова Національно-Демократична партія в своїй програмі мала здобуття вільної України. М. Мочульський пише, що „на ідеал вільної України погодилися члени відділу політичного товариства „Народна Рада" у Львові й група українців, яка стояла поза „Народньою Радою", і якої представники були — Володимир Охримович, Євген Левицький й інш. В цих переговорах брав участь і Франко, виступивши формально з Радикальної партії" (там же, ст. 242).

Є. Кирилюк аж на двох сусідніх сторінках (136 і 137) говорить, що „І. Франко зробив помилковий крок, увійшовши на певний час до Національно-Демократичної партії". Але підсовєтський франкознавець не може обмежитися до самого ствердження цього факту, він заставляє самого Франка, щоб стверджував цю свою помилку. Та робить це так незручно, що цю його брехню завважить кожний читач. Кирилюк на 137 сторінці пише, що „у промові на ювілеї І. Франко сказав: „Певна річ, у моїй діяльності було чимало помилок, але хто ж, роблячи якесь діло, не помилявся". Отже на думку Кирилюка Франко вже в 1898 р. на своїм ювілею, коли ще був членом Радикальної партії, знав, що в 1899 р. буде основником Національно-Демократичної партії і з неї виступить . . . в 1904 р.

Пізніше в 1904 р. Франко писав, що і Національно-Демократична партія не сповнила найважнішого з тих завдань, задля яких я і дехто з моїх однодумців перед 6-ма роками вважали можливим пристати до неї, а, власне, не зробила нічого для організування селянської маси і введення її до свідомого політичного життя" (там же, ст. 137).

Говорячи про „помилковий крок" Ів. Франка, Кирилюк ще дає й таке оправдання: „Слід при цьому взяти до уваги й те, що І. Франко не був загартованим політичним діячем. Передусім він був письменником та ученим, який у своїх творах і далі служив народові, трудящим" (там же). Двадцять років займався Франко політикою, був за неї тричі заарештований та відсидів майже рік в тюрмі — і нагло „незагартований політик".

ВІСТІ З ТОРОНТА

Молодь і діти — І. Франкові. Заходами шкільної референтури місцевого відділу КУК в Торонті влаштовано 30 жовтня у великій міській залі Мессей Голл, величавий концерт в честь Івана Франка з нагоди 110-річчя з дня його народження. Участь в концерті взяли учні рідних шкіл і курсів українознавства: церкви св. Миколая, Українського Дому при вул. Крісті, Філії УНО-Торонто-місто і Торонто захід, цілоденна школа св. Йосафата і вечірня школа св. Йосафата. Ціла програма, що була виконана учнями, та побудована на творах І. Франка, була на такому поземі, що створила святковий настрій, який вітав на залі впродовж цілого концерту. Символічна постать Каменяра, що височіла на сцені, була прибрана букетом з найкращих і найцінніших живих цвітів учнів Рідних Шкіл Торонта, що в мальовничих народних одягах виповнили простору сцену, та в збірному хорі під проводом С. Гарасовського виконували пісні до безсмертних слів поета. Свято звеличала своєю присутністю донька Великого Каменяра п-ні Анна Ключко, яку привітала на початку своєї доповіді М. Костів, абсольвентка Курсів Українознавства ім. І. Мазепи при УНО, а дві студентки з курсів українознавства піднесли їй букет цвітів. У вокальній частині програми, крім збірного хору учнів Рідних Шкіл, виступав дівочий злучений хор курсів українознавства церкви св. Миколая і УНО під керуванням Квітки Зорич при фортепіяновому супроводі Зені Кущпети. Усі точки програми були підготовані і виконані добре. Ювілейний Комітет для підготовки святкувань творили: М. Ухач, В. Кривоус, М. Левицька, І. Бойчук, Я. Зорич, о. Мальований, М. Левицький, М. Федак, М. Лукавецький, С. Гарасовський і М. Павлишшин. Частину декорацій виконав мистець М. Левицький. Молодь і діти Торонта гідно відзначили великі річниці безсмертного письменника і вчителя І. Франка.

Ярослав Вільк кандидат на радного. 5-го грудня відбуваються вибори до міської ради Торонта, до яких висунув свою кандидатуру на радного із 5 виборчої округи активний громадський діяч п. Ярослав Вільк. У сьомій виборчій окрузі кандидує п. В. Бойчук, про, що ми вже згадували. Як мешканці обох згаданих округ, а впершу чергу українці, доложать всіх старань і не тільки самі будуть голосувати на наших земляків, але постараються переконати і про це своїх сусідів, ми певні, що міська рада Торонта матиме двох наших мемляків в своїй управі.

Три нагороди. Старший ляйтенант Ю. Спольський з Торонта одержав три нагороди на вищому ґрадуаційному курсі міста Муджджа, Саскачеванської провінції; нагороду провінції, відзнаку за майстерність лету (джетовий літак) та академічні студії. Ю. Спольський — член УНС, син визначних громадян Торонта, членів УНС, батько якого є головою відділу 440.

Щиро ґратулюємо молодому старшині летунства, бажаємо дальших успіхів у його військовій і науковій кар'єрі. Ґратулюємо також п-ву Я. і М. Спольським з нагоди гарних осягів в науці їх сина. Дай Боже, щоб набуте знання молодим нашим старшиною принесло великі успіхи Канаді, а у відповідний час і Україні.

В. Дідюк

НОВА ВИСТАВКА ОМУА

У цьогорічній — 13-ій з черги — виставці Об'єднання Мистців Українців в Америці, яка почнеться 4-го грудня ц. р. в залях Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку, бере участь поважна кількість наших мистців. Виставляти там будуть свої праці тільки т. зв. дійсні члени Об'єднання та декілька видатних мистців-гостей. Тридцять дев'ять прізвищ, між якими є широко відомі серед української і американської публіки — це тридцять дев'ять мистців, зпосеред яких більшість являють сильну мистецьку індивідуальність. Багато з них мають вже за собою численні виставки своїх творів, які знайшли були широкий відгомін у мистецьких кругах та пресі.

А всіх учасників виставки єднає любов до до мистецтва і кожний з них не щадить труду, часу ні коштів й часто в годинах, призначених на відпочинок після цілоденної зарібкової праці — рисує, малює, ліпить. У їхньому ентузіязмі до мистецтва вони переборюють прерізні перепони й все ж знаходять можливість творити, переливати свої душевні задуми в конкретні форми мистецького вислову.

Олія є домінуючою технікою на цій виставці, інші техніки як акварелля, темпера, темпера мішана з олійною, монотип, полімер, ґваш, олівець та ритовина є заступлені невеличкою кількістю картин. Побачимо там також одну скульптуру — головку в ґіпсі.

Зате тематика більш урізноманітнена. Правда, краєвидів найбільше, але яка ж їх амплітуда вислову? Побіч буйної природи, розжареної яскравими проміннями липневого сонця, в яких горда пишнота безлічі зелених відтінів неначе відроджує все довкілля, — попри стушованих жовтаво золотистих ситих кольорів із несподіваними вибухами гарячої помаранчевої, аж по дрімучо тихих, майже прозорих сіро-синяво-білих, які — здається — шепочуть щось і заклинають...

Неостаннє місце щодо кількости картин представляють композиції фігуральні та портрети. Крім того побачимо там сюжети: мертву природу та квіти, надто показані там будуть ікони — і такі, до яких ми звикли і такі, до яких ми не звикли, — врешті архітектонічні мотиви, м. ін. церковці.

Сама Виставка буде на високому рівні й варта її оглянути. Варта запізнатися із новими творами наших талановитих видатних мистців, яких творчість вже широко відома й належно доцінювана, варта спостерігати прогрес тих, які все ще тільки шукають свого мистецького „я", та варта приглянутись свіжим надбанням тих, які промовляють до глядача, може, не надто складними, але щирими й переконливими формами вислову свого пережитого й перетравленого. — Варта те все оглянути і напевне неодне цікаве розв'язання технічних, формальних чи психологічних проблем заставить нас довше призадуматись.

Може декому цікаво знати, які то мистці братимуть участь у осінній виставці ОМУА. Ось їх поазбучний список: Петро Андрусів, Богдан Василишин, Роман Василишин, Ярослав Вижницький, Марія Гарасовська - Дачишин, Дам'ян Горняткевич, Лідія Грицан-Сушків, Василь Дорошенко, Ольга Дядинюк, Софія Зарицька, Христина Зелінська, Марко Зубар, Маріяна Калинович, Артемій Кирилюк, Олена Кононенко-Трофимовська, Борис Крюків, Любомир Кузьма, Іван Кучмак, Софія Лада-Зубар, Роксоляна Лучаковська-Армстронґ, Антін Малюца, Петро Мегик, Михайло Мирош, Галина Мирошниченко, Михайло Мороз, Микола Неділко, Михайло Осінчук, Іван Паливода, Василь Панчак, Роман Пачовський, Юрій Полюга, Степан Рожок, Богдан Савчук, Валентин Сім'янців, Наталя Стефанів, Богдан Титла, Клим Трохименко, Діонизій Шолдра та Ірина Шухевич.

Рожа Шульова,
пресовий референт ОМУА

ПРОФ. МИКОЛА ЗАЙЦЕВ ДОПОВІДАТИМЕ В УВАН

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує Наукове Засідання Відділу фізико-математичного та технічних наук з доповіддю проф. Миколи Зайцева п. н. „Сучасні проблеми перероблення, досліджения та вживання деяких важливіших поживних продуктів у зв'язку з диспропорцією їх продукції із зростом населення земної кулі". Засідання відбудеться в суботу 3-го грудня ц. р. о 6-ій год. веч. в приміщенні УВАН при 206 Вест 100 вул., Н. Й.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ

МІЙ МОМЕНТ

Василеві Шустові в альбом

Сцена з „Ричарда III". Василь Шуст упереді в титуловій ролі

У театрі Болдвін-Воллес-коледжу біля Клівленду, Огайо, у програмі Шекспірівського Тижня поставлено недавно драму „Ричард III", при чому титулову ролю грав запрошений з Ню Йорку артист, українець Василь Шуст. В часі свого короткого перебування в Клівленді він нав'язав зв'язки з місцевою українською громадою, виступив з рецитацією на Листопадовій Академії та відвідав приватно декого з видатних громадян, Оцей нарис — вираз господаря, що гостив у себе Василя Шуста. — **Редакція**

...Побачив я Тебе вперше на сцені. І зустрінув Тебе вперше приватно. Ти нагадував мені збентеженого сернюка, що перестрибнув американську межу — на українську. Ми тебе обступили й закидали десятками різних питань — захоплені „клівлендчани" несподіваним відкриттям, що Ричарда III грає артист з Ню Йорку — українець! Звідкіля, якого роду, хто з предків прибув сюди на американську землю — з української?!

„Батьки з Бережанщини, сам я вже тут народився, але я — українець, тільки перепрошую за мою бідненьку мову..."

Але ж Ти, друже, не гірше володієш українською мовою, як ми, в „старім краю" народжені! А які ми були б горді за наших дітей, як би всі вони так говорили по-українськи, як Ти! І як би вони мали те почуття гордости, що вони українці, як його маєш Ти, тут народжений американський артист українського роду. Твоя мова, може, з іншим „акцентом", не полтавська з музикою української лірики, а суворіша, різкіша, як диктує англійська мова з трагедії Шекспіра. Віддаючи нею чудово ролю Ричарда III — Ти все ж чомусь не переставав бути для нас, глядачів на театральній залі, — українцем. І коли на початку тієї драми Ти, може, нагадував нам Хому з „Ой не ходи Грицю", то наприкінці, коли вже стояв при престолі, — ввижався нам, як Мазепа.

Із зворушенням перелoвлювали ми слова нашої молитви, якої певно навчила Тебе Твоя мати Олена, яку ти самовільно вплів у Шекспірівський текст, щоб мабуть, нав'язати з нами, гуртом українців у вщерть виповненій залі, невхопний духовий контакт...

Коли ж ми після вистави прийшли по тебе до ґардероби, щоб „забрати" Тебе до нас — о пів на першу по півночі! - то Ти виявив знову свою надзвичайну скромність і вічливість: — „Вибачте за мій одяг!"

Я Тобі особисто надзвичайно вдячний. Я дивився на свої дві підростаючі доні, які до цього часу якось нічим українським не могли захопитися. І ось вони раптом, дивлючись на Тебе, тут народженого українця, американського драматичного артиста, били тобі захоплено в долоні, коли Ти стояв на сцені, із широко розкритими очима дивились на Тебе, як ти деклямував по-українськи і як з цікавістю потім у нашому домі розпитував про українські новини! Я вдячний Тобі, що Ти вдіяв більше своїм виступом, як Ричард III, для защеплення українського сантименту в моїх доньок, як усі курси українознавства, на які я їх вожу!

Д-р Мирослав Орловський

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 30

Зі збірки на весільному прийнятті п-ни М. Бабяк з п. Я. Самокішином - Ню Йорк	$21.75	В. Дигдало, Детройт	2.00
о. І. Малащук, Алтана	12.00	М. Зін, Філядельфія	2.00
І. Ґут, Шикаґо	10.00	М. Ковальчук, Амстердам	2.00
Т. Федоришин, Міннеап.	10.00	Я. Колянковський Монтреаль	2.00
П. і К. Царук, Парсипані	8.00	Р. Комарницький, Торонто	2.00
П. Дяк, Елизабет	5.00	О. Малецький, Шикаґо	2.00
Е. Мащак, Джерзі Ситі	5.00	У. Павлинська, Шикаґо	2.00
Укр Відд. Королівсько-Канадського Леґіону ч. 360, Торонто	5.00	В. Сердюк, Менчестер	2.00
Р. і Е. Будзяк, Детройт	3.50	Г. Шевчук, Менвілл	2.00
М. Коропецький Ню Йорк	3.20	Ю. Бахур, Детройт	1.00
В. Труфик, Амстердам	3.00	М. Децьо, Сеймор	1.00
Д. Василькевич, Ґермін	2.00	І. Саламака, Рочестер	1.00
І. Ґавран, Пассейк	2.00	В. Шалайко, Гемтребк	1.00
		Е. Явтушенко, Гартфорд	1.00
		Г. Олійник, Тімміне	0.90

ЗБИРАЙМО ПІДПИСИ НА ДРУКОВАНІ ПЕТИЦІЇ, ЩОБИ АМЕРИКАНСЬКА ПОШТА ВИДАЛА МАРКУ ШЕВЧЕНКА!
А ті петиції жадаймо від
МИХАЙЛА БАБІЯ
2448 Thurman St., Cleveland, Ohio 44113

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 10-го ГРУДНЯ 1966 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори 219 Відд. УНС від 7 до 8 год. веч., при 675 So. 19th St., Newark, N.J. Просимо вирівняти вкладки своєчасно. — М. Юров, секр., М. Харщак, гол.

ШИКАГО, Іллі. Загальні річні збори Відділу 220 св. Петра і Павла о год. 7:30 веч. в приміщенні Союзового Дому при 1915 Вест 51-ша вулиця. На порядку днях: звіти із діяльности уступаючої управи та Контр. Комісії і дискусії над ними; вибір управи на 1967 р.; обговорення плянів до посилення праці в 1967 р., зокрема - скріплення відділу новими членами та розбудови УНС на цьому відтинку; внески та пропозиції. Просяться всіх членів обов'язково взяти участь в цих зборах, а залеглих із вкладками вирівняти їх до кінця року. — П. Гут, предс., І. Мелінишин, секр.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори Т-ва Т. Шевченка — 156-ий Відд. о год. 7:30 веч. На порядку нарад: звіт Контр. Комісії і вибір уряду на 1967 рік. — В. Новак, секр.

ЛІНДЕН, Н. Дж. Річні загальні збори Т-ва ім. І. Франка — 306 Відд. у домі Березн. Проситься про численну участь. — М. Копій, гол., В. Крехов̆ецький, касир, Анна Зуйко, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ГРУДНЯ 1966 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 367 Відд. о год. 1:30 по пол. в Укр. Амер. Клюбі. На зборах буде вибір управи на рік 1967. Прохаємо членів прибути на збори. Довгуючі члени, повинні вирівняти свої вкладки та приєднувати нових членів. — Ю. Кушнір, гол., Т. Песко, кас., Е. Попович, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 75-ий Відд., які є скликані для збирання чл. вкладок і вирівняння залеглостей, о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Річні загальні збори відбудуться в неділю 18 грудня 1966 р. о год. 1-ій по пол. у вище згаданім приміщенні. Проситься прибути на ці збори обов'язково. На порядку нарад: звіти урядників і вибір нового уряду на 1967 рік. — С. Леськів, рек. секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Річні збори Т-ва ім. М. Шашкевича — 94 Відд. о год. 12:30 по пол. в Укр. Дем. Клюбі при вул. 2376 Грилінг. Проситься чл. прибути на час. На порядку: вибір нової управи на 1967 рік. Збори відбудуться скоріше, щоб члени могли піти на концерт І. Франка, що буде в 3 год. — М. Борисакевич, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відділ о год. 1-ій по пол. в УН. Домі при 14-ій вул. Проситься чл. прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки за цей рік. — Гр. Степанек, предс., Гр. Кісіль, секр.

ГЕРИ, Інд. Річні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 100 Відд. о год. 2-ій по пол. в Luken & Striegel Pharmacy, 5490 Broadway Plaza. На порядку нарад: звіт Управи, дискусія, накреслення програми на слідуючий рік, справа лькацію, де мають відбуватися слідуючі збори, справа репрезентації до Окружного Комітету Відд. УНС в Шикаго, Ілл. і вибір нової управи на слідуючий 1967 рік. — Управа Відділу.

MONESSEN, Pa. Річні збори 338-го Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Клюбовій залі на 2-ій вул. 213 Скунмекер Евню. На порядку: вибір уряду на 1967 рік. — П. Янковський, предс., М. Куць, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва І. Франка — 334 Відд. 11-го грудня. Проситься чл. прибути і вирівняти свої залеглі вкладки перед замкненням книжок. — Н. Задерецький, предс., І. Холодняк, рек. секр., С. Бохонок, фін. секр.

СПОРТ
редагує В. СОХАН

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„**Чорноморська Січ", Нюарк — Мадярський СК, Ню Брансвік,** футбольні змагання третьої рунди з циклю гор за Чашу ЗДА відбудуться в неділю, 4-го грудня 1966, о год. 2.30 по полудні на грищі Вілліямс Стадіюму при Гарден і Грін вулицях в Елізабеті, Н. Дж.

„**Тризуб", Філядельфія — „Олімпік", Ню Брітен,** мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги (міжгрупові) відбудуться в неділю, 4-го грудня 1966, о год. 2.30 по полудні на грищі Едісон при 29-ій і Клірфілд вулицях у Філядельфії, Па.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КЛК НЮ ЙОРК

Управа Карпатського Лещетарського Клюбу в Ню Йорку скликає на п'ятницю, 2-го грудня 1966, годину 7-му вечором, в УНДомі в Ню Йорку звичайні Загальні Збори. На порядку нарад Загальних Зборів звіти, вибір нової Управи, та пляни праці КЛК на зимовий сезон і наступний рік.

— о —

„ТРИЗУБ" — „ГЕЛЛЕНІК" 4:0

Атлантік Сіті, 24-го листопада. — Висока перемога „Тризуба" над першуном сильної „Великої Десятки" НАФЛіги з Ню Йорку, дружиною „Гелленік", була висідом знаменитої співпраці всіх змагунів „Тризуба". Ворота для „Тризуба" здобули: Мендез на 27-ій хвилині, Макаріян з подачі Ферейри на 34-ій хвилині. Бенітез із подачі Ферейри на 38-ій хвилині і знову Макарііян на 75-ій хвилині. Тільки одні ворота із чотирьох мали лише двох авторів Бенітеза і Ферейру. Решта воріт була спільно і майстерно випрацьована цілою лінією нападу. Обі дружини грали ці змагання на високому технічному рівні, як теж чисто та без фавлів, за винятком короткої суматохи на 7-ій хвилині другої півгри, у висліді якої суддя виключив з гри одного грецького змагуна і Бенітеза.

Недавно, після того, як „Тризуб" розгромив 16:0 „Польських Соколів", один із наших кращих спортових журналістів писав, що цей вислід є доказом занепаду Американської Футбольної Ліги. Тепер, після високої перемоги „Тризуба" над першуном Німецько-Американського Футбольного Союзу можна більше переконливо пояснити високі перемоги „Тризуба" тим, що „старий" „Тризуб" все ще йде вперед швидше, як більшість дружин східного побережжя ЗДА, а слабших із них, як от „Соколів", залишає далеко позаду. Тут слід також підмітити, що професійна ланка „Тризуба" вже другий сезон здобуває найвищі осяги при дуже ощадній господарці.

На змаганнях в Атлантік Сіти було коло 1.500 глядачів, в тому більшість симпатиків „Тризуба", які прибули із Філядельфії, Честеру, Трентону і навіть дальших міст. До успіху причинилася теж „Міс Союзівка" 1966 року панна Маріянна Сухенко, яка відспівала дуже гарно американський гимн. Склад „Тризуба": Тарнавський, Яковина, Вотсон, О. Ферейра, Луна, Аяла, Вагнер, Мендез, Бенітез, Ферейра, Макарііян

Я. Татемир

ТАРЗАН, ч. 5727. Тигр розтаяв!

— Це рідкісне явище, цей тигр із зубами як шаблюки був заморожений від льодової доби і зберігся, — продовжував Торрес.

— Але як? — запитав Тарзан. — Ага! вигукнув еспанець. — Це таю...

Гора Луня спала довгі віки, але недавно виявила вулканічну активність. І так під час одного вибухового моменту тигр розтаяв!